

Dnr :BON2017/381-1

Bildnings- och omsorgsförvaltningen

Maria Johansson | Enhetschef

033-430 56 12 | maria.e.johansson@bollebygd.se

Bildnings- och omsorgsnämnden

Utredningsuppdrag - hur ska Bollebygds kommun agera utifrån statsbidraget som möjliggör att ensamkommande asylsökande som fyller 18 år kan bo kvar i kommunen?

Förslag till beslut

Bildnings- och omsorgsnämnden beslutar att låta de ensamkommande asylsökande som fyller 18 år, enligt egen angiven ålder, ha rätt till insatser till dess att det finns ett laga kraft-vunnet beslut i asylprocessen. Rätten till insats gäller under förutsättning att det finns en fungerande skolgång. Beslut i dessa ärenden fattas enligt 4 kap 2 § SoL av individutskottet som gör en individuell bedömning av lämpliga insatser samt om det finns en fungerande skolgång.

Bildnings- och omsorgsnämndens beslut gäller t o m 2018-12-31 då det är en särskild åtgärd med ett riktat kommunbidrag under detta år, enligt regeringens direktiv.

Ärendet

Bildnings- och omsorgsnämndens ordförande har den 20 september 2017 gett förvaltningen i uppdrag att utreda och ta fram ett förslag kring hur Bollebygds kommun ska agera utifrån statsbidraget som möjliggör att ensamkommande asylsökande som fyller 18 år kan bo kvar i kommunen.

Statsbidrag

Som en konsekvens av flyktingkrisen 2015 har många ensamkommande barn fått vänta länge på ett slutgiltigt besked om de får stanna i Sverige och därmed hunnit rota sig i den kommun där de bott under väntetiden. Från och med den 1 juli 2017 får

kommunerna ersättning för ensamkommande unga mellan 18 och 21 år som vårdas enligt LVU eller som har ett motsvarande vårdbehov, till exempel på grund av kriminalitet eller missbruk och vårdas enligt socialtjänstlagen. Det förutsätter att vården påbörjades innan barnet fyllde 18 år. Tidigare har kommunen kunnat få ersättning för unga som vårdas enligt socialtjänstlagen även om vårdbehovet inte motsvarar det som krävs för LVU. Regeringen väljer därför att göra ett tillfälligt tillskott av medel till vistelsekommunerna så att de kommuner som önskar kan låta ungdomarna bo kvar även efter att de blivit 18 år till exempel för att avsluta pågående studier.

Det tillfälliga kommunbidraget presenterades som ett förslag från regeringen och Vänsterpartiet den 5 juli 2017. Då föreslogs att 195 miljoner kronor skulle avsättas för detta ändamål i höständeringsbudgeten. Enligt regeringen och vänsterpartiets förslag har beloppet höjts till 390 miljoner kronor och 195 miljoner kronor avsatts för ändamålet i budgetpropositionen för 2018. Att det tillfälliga kommunbidraget föreslås bli högre än vad som tidigare kommunicerats hänger bland annat samman med att synpunkter från kommunerna beaktats. Dessa medel fördelas proportionellt till kommunerna utifrån hur många inskrivna asylsökande ensamkommande barn och unga som väntade på ett slutligt avgörande i sitt asylärende i respektive kommun per den 30 juni 2017. Fördelningsnyckeln baserar sig på antalet ensamkommande barn och unga som antingen fyller 18 år mellan 1 juli 2017 och 30 juni 2018 eller är mellan 18 och 20 år och har ett placeringsbeslut enligt socialtjänstlagen. Målgruppen som fördelningen baseras på består av drygt 8 000 personer vilket innebär att det tillfälliga bidraget motsvarar knappt 50 000 kronor per person i målgruppen under 2017 och ytterligare knappt 25 000 under 2018.

Asylsökande vuxna är i normalfallet ett statligt ansvar och staten är skyldig att erbjuda boende i ett anläggningsboende. Det är upp till varje kommun att avgöra hur det tillfälliga bidraget ska användas. I den fördelningsnyckel som används för fördelningen mellan kommunerna av det tillfälliga kommunbidraget ingår alla

asylsökande i målgruppen som väntar på att få slutligt besked, det vill säga även de som fått avslag av Migrationsverket och överklagat beslutet. Det är upp till kommunerna att avgöra om även ålderssuppskrivna ungdomar ska omfattas.

Andra kommuner

Borås Stad har som förslag att ingå en överenskommelse om Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP). Genom överenskommelsen skapas en möjlighet för de ensamkommande asylsökande ungdomarna, både ålderssuppskrivna och de som har fyllt 18 år, som bor i Borås på olika Hem för vård- och boenden, stödboenden och familjehem att fortsätta studier eller praktik under den tid som de väntar på ett avgörande på sin ansökan om uppehållstillstånd. Förslaget är att Borås stad ger de i överenskommelsen ingående föreningarna en ersättning om 500 000 kronor till en tjänst som samordnare omfattande 12 månader. Vidare föreslås ett rörligt bidrag på 5 000 kronor per ungdom och månad för de ungdomar som bor i ett boende anordnat av föreningen till och med juni månad 2018 samt på 1 000 kronor per ungdom och månad för fritidsaktiviteter och socialt stöd för de ungdomar som bor i boende som är anordnat av Borås Stad.

I Marks kommun har fullmäktige fattat ett beslut 2017-10-26 om att ensamkommande som har blivit ålderssuppskrivna till 18 år eller fyllt 18 år och befinner sig i en oavslutad asylprocess väljer som vuxna, enligt lagen om mottagande av asylsökande m fl, att antingen acceptera det boende som Migrationsverket erbjuder eller att ordna eget boende, varigenom det ges möjlighet att bo kvar i kommunen. Socialnämnden har, efter ansökan från den enskilde, att pröva om bistånd enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen föreligger. Målgruppen som avses ska ha anvisats till kommunen genom Migrationsverket och fortfarande vistas i kommunen. Av kommunfullmäktiges beslut framgår även att genom framtagandet av idéburet offentligt partnerskap (IOP) kan kommunen genom avtal med organisationer inom idéburen sektor stödja civilsamhällets insatser.

Ulricehamns kommun har 2017-09-26 fattat ett beslut om tillfällig hantering av ensamkommande asylsökande ungdomar som fyller 18 år, i avvaktan på att förvaltningen får tid på sig att utreda hur det tillfälliga kommunbidraget ska hanteras. Kommunstyrelsen medger att Individnämnden kan fatta beslut i ärenden som rör ensamkommande asylsökande ungdomar som fyller 18 år med stöd av 4 kap 2 § Socialtjänstlagen till och med 2017-11-30, då nytt beslut ska tas.

I Tranemo kommun finns i nuläget inget beslut om hur kommunen ska förhålla sig till målgruppen, men ett underlag håller på att tas fram till Kommunfullmäktige. Förslaget går ut på att kommunen ska erbjuda de ungdomar som fyllt 18 år, och som inte blir anvisade till anläggningsboende inom kommunen genom Migrationsverket, en boendeplats i kommunen samt kostnaden för den. Enligt förslaget ska deras försörjning tillgodoses genom dagbidraget som betalas ut från Migrationsverket.

Ekonomiska förutsättningar

För Bollebygds kommun innebär kommunbidraget en fördelning på 233 505 kr år 2017 och 116 752 kr år 2018.

En beräkning av placeringskostnader för den målgrupp ensamkommande asylsökande som avses, visar en kostnad som uppgår till ca en miljon kr för hela 2018. Beräkningen berör sex asylsökande unga som är placerade i familjehem eller stödboende, båda insatserna i kommunens egen regi.

Vad gäller de ungdomar, både åldersuppskrivna och de som fyller 18 år, har behovet hittills kunnat tillgodoses av det överskott som uppstått med anledning av beviljade eftersökningar från Migrationsverket, avseende ensamkommande barn från tidigare år. Den ekonomiska prognosen för 2018 tillåter att även fortsättningsvis avsätta medel för målgruppens placeringskostnader på detta sätt. Däremot är den ekonomiska situationen för 2019 en helt annan då kommunen inte beräknas ha mer medel att eftersöka från Migrationsverket.

Analys

Vad gäller delen av bidraget som betalas ut för 2017, har det inte att tillfallit målgruppen som har fyllt 18 år under perioden fram till 2017-12-31 som fördelningsnyckeln är baserad på. Dessa ungdomars rätt till bistånd har bedömts enligt socialstyrelsens handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter gällande ensamkommande barn och unga. Enligt handboken är det tydligt att det är samhällets ambition att 18-åriga asylsökande ska bo genom Migrationsverkets försorg, inte kommunernas.

Vad gäller de åldersuppskrivna ungdomarna med avslagsbeslut som ej vunnit laga kraft, har Bildnings- och omsorgsnämndens individutskott fattat beslut om att bevilja fortsatt insats för de som hittills har ansökt, i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut. För denna målgrupp erhåller kommunen ingen schablonersättning från Migrationsverket eftersom ingen vårdas enligt LVU eller har motsvarande vårdbehov.

Vid en avstämning i april 2018 har kommunen inga asylsökande som inte är åldersuppskrivna. Totalt sju individer är fortfarande i asylprocess, samtliga har erhållit beslut om avslag och i samband med detta blivit åldersuppskrivna. De har ansökt om fortsatta insatser av individutskottet varav fem blivit beviljade och två är under utredning.

Enligt Kommunfullmäktiges beslut om de åldersuppskrivna ungdomarna, väljer kommunen att förhålla sig till deras egna uppsagda ålder, i avvaktan på laga kraftvunnet beslut från Migrationsdomstolen. Det innebär att de fortfarande bedöms vara minderåriga och därmed vara socialtjänstens ansvar och beviljas fortsatt insats.

För de ungdomar som fyller 18 år och där det inte föreligger något vårdbehov, är de att betrakta som vuxna och deras behov av boende och försörjning är egentligen tillgodosett genom Migrationsverket. Om dessa individer ska kunna bo kvar i Bollebygd genom kommunens försorg, behöver nämnden ta ställning till hur detta behov ska tillgodoses och på vilka lagliga grunder. Utifrån omvärldsanalysen framkommer att kommuner har valt att agera på olika sätt; antingen att ansvaret för

målgruppen övergår till Migrationsverket, men att kommunen erbjuder någon form av boendeplats för att ungdomarna ska kunna stanna kvar i kommunen. Borås har valt att inte göra det till en biståndsfråga, utan istället att finansiera och överlämna uppgiften att ordna boende till ideella krafter. Det andra alternativet som har framkommit är att den enskilde ansöker om bistånd, som vuxen, enligt 4 kap 2 § för boende och uppehälle, alternativt för enbart boende.

Förvaltningens förslag är att bistånd ges med stöd av 4 kap 2 § SoL eftersom det egentligen inte finns något vårdbehov enligt LVU eller motsvarande behov enligt SoL. Förslaget är också att rätten till insats ska förutsätta en fungerande skolgång eftersom det är syftet med regeringens beslut om det riktade kommunbidraget. Det är också i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut om de ålderssuppskrivna ungdomarna.

Beslutsunderlag

- Utredningsuppdrag - hur ska Bollebygds kommun agera utifrån statsbidraget som möjliggör att ensamkommande asylsökande som fyller 18 år kan bo kvar i kommunen? Tjänsteskrivelse 17-11-20

Skickas till

Bildnings- och omsorgsförvaltningen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Bildnings- och omsorgsförvaltningen

Birgitta Strandin

Maria Johansson

Förvaltningschef

Enhetschef